

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1640

Vragen van de leden **Dijkers** en **Leenders** (beiden PvdA) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over *nieuwe technieken om genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) te ontwikkelen* (ingezonden 25 januari 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Dam** (Economische Zaken) (ontvangen 23 februari 2016).

Vraag 1, 2

Bent u bekend met de nieuwe technieken om genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) te creëren, zoals bijvoorbeeld Oligonucleotide Directed Mutagenesis?¹ Zo ja, wat is uw oordeel over deze technieken? Vallen de gewassen die met deze technieken tot stand zijn gekomen onder de wet- en regelgeving voor ggo's? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 1, 2

Ik ben bekend met deze nieuwe technieken. Nieuwe veredelings technieken kunnen een bijdrage leveren aan beleidsdoelstellingen zoals duurzaamheid, voedselzekerheid en voedselkwaliteit. Door het gebruik van deze technieken is het mogelijk plantenveredeling gericht te laten plaatsvinden dan met traditionele verdelingsmethoden. Belangrijke voorwaarde is uiteraard dat de organismen die ermee worden geproduceerd veilig zijn voor mens, dier en milieu.

Ik ben in afwachting van de juridische analyse van de Europese Commissie over de status van deze technieken in relatie tot de vraag of de toepassing ervan leidt tot een genetisch gemodificeerd organisme ingevolge de gg-richtlijnen (richtlijn 2001/18/EG en 2009/41/EG). Het standpunt van Nederland is dat, in afwachting van besluitvorming door de Europese Commissie, de genoemde technieken als genetische modificatietechnieken worden beschouwd en de organismen die het product zijn van de toepassing van deze technieken als ggo worden beschouwd en dus onder de Europese regelgeving ter zake vallen.

Voor Nederland is vrijstelling van producten van een genetische- modificatie-techniek aanvaardbaar als de organismen die een dergelijke techniek

¹ <http://www.boerderij.nl/Akkerbouw/Achtergrond/2016/1/Oorlog-om-genen-van-planten-2747854W/>

voortbrengt niet méér risico's met zich meebrengen dan organismen die met traditionele veredelings technieken zijn voortgebracht.

Vraag 3

Deelt u de mening dat ook voor deze technieken een labelingsplicht van kracht zou moeten zijn? Zo niet, waarom niet? Zo ja, bent u bereid om dit bij uw collega's in Europa aan te kaarten?

Antwoord 3

Voor het kabinetsstandpunt over etikettering van ggo's verwijs ik naar de brieven van 4 april 2014 en 9 januari 2015 (Kamerstukken 27 428, nrs. 270 en 298). De nieuwe veredelings technieken worden zoals aangegeven momenteel als genetische modificatietechnieken beschouwd en de organismen die het product zijn van de toepassing van deze technieken vallen daarmee onder de richtlijn 2001/18/EC, zodat voor deze organismen een etiketteringsplicht geldt. De richtlijn bevat de mogelijkheid om organismen uit te zonderen van de ggo-regelgeving door de technieken waarmee zij zijn gemodificeerd te plaatsen in de bijlage 1B. De genoemde plicht tot etikettering vervalt zodra een organisme wordt geproduceerd met een techniek die is opgenomen in bijlage 1B van de richtlijn.

Vraag 4

Is de verwachting dat deze nieuwe soort ggo's gekoppeld worden aan (nieuwe) specifieke bestrijdingsmiddelen, zoals nu het geval is bij sommige ggo's? Zo ja, wat is uw oordeel daarover?

Antwoord 4

De koppeling van een specifiek gg-gewas aan een gewasbeschermingsmiddel vindt plaats in het geval van herbicideresistente gewassen. De genoemde nieuwe technieken staan als zodanig los van de koppeling van gg-gewassen aan een gewasbeschermingsmiddel. De nieuwe plantveredelings technieken kunnen worden toegepast voor verschillende andere doelen, waaronder vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Zo wordt er internationaal gewerkt aan resistentie tegen belangrijke gewasziektes, zoals bacterieziekte in rijst en meeldauw in tarwe. Voor deze virus- of schimmelresistente gewassen is er veel minder gewasbescherming nodig en daarmee leveren deze gewassen een bijdrage aan een duurzame landbouw. Een ontwikkeling dicht bij huis is de door WUR ontwikkelde aardappel die duurzaam resistent is tegen de aardappelziekte *Phytophthora* en die tot 80% reductie van gewasbeschermingsmiddelen kan leiden².

Ik vind het een goede ontwikkeling dat nieuwe technieken in de plantenveredeling worden gebruikt om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen.

Vraag 5

Wanneer kan de Kamer het nationaal afwegingskader ten aanzien van de teelt van ggo's op Nederlands grondgebied tegemoet zien?

Antwoord 5

Het Rathenau Instituut heeft een consultatie van maatschappelijke actoren uitgevoerd. Er hebben interviews met relevante stakeholders en met deskundigen plaatsgevonden en in een bijeenkomst is dieper ingegaan op de onderwerpen die in de interviews aan de orde zijn gekomen. Het Rathenau Instituut stelt een rapport op van deze consultatie en op basis daarvan zal ik u nader informeren over het afwegingskader voor besluitvorming over gg-teelt.

² U kunt meer lezen over voorbeelden van toepassingen in de brochure «Opportunities of New Plant Breeding Techniques» van de WUR: <http://edepot.wur.nl/357723>